

УДК 81'25:811.112.2=161.2'37

DOI <https://doi.org/10.24919/2308-4863/103-43>**Олена РОСОХА,***orcid.org/0009-0005-2915-7188**асистент кафедри романо-германської філології та зарубіжної літератури
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(Вінниця, Україна) o.rosokha@donnu.edu.ua.***Владислава СОКОЛОВА,***orcid.org/0000-0002-5221-1534**асистент кафедри романо-германської філології та зарубіжної літератури
Донецького національного університету імені Василя Стуса
(Вінниця, Україна) v.sokolova@donnu.edu.ua.*

СПЕЦИФІКА ПЕРЕКЛАДУ НІМЕЦЬКИХ КАУЗАТИВІВ ІЗ СОМАТОНІМІЧНИМ КОМПОНЕНТОМ УКРАЇНСЬКОЮ МОВОЮ

У статті досліджено специфіку відтворення українською мовою німецьких каузативних конструкцій із соматонімічним компонентом. Актуальність дослідження зумовлена структурно-семантичними відмінностями засобів вираження каузативності в німецькій та українській мовах і необхідністю встановлення особливостей передачі соматичної семантики в процесі перекладу. Метою статті є виявлення та систематизація основних способів відтворення українською мовою німецьких каузативних конструкцій із соматонімічним компонентом та визначення специфіки перекладацьких трансформацій, застосованих для передачі їхньої каузативної семантики й соматичного складника. Матеріалом дослідження стали 70 німецькомовних каузативних конструкцій із соматонімічним компонентом та їхні українські відповідники, відібрані методом цілеспрямованої вибірки з німецькомовних текстів та їхніх перекладів українською мовою. Аналіз здійснено за двома параметрами: трансформацією каузативної конструкції та трансформацією соматонімічного компонента. Встановлено три основні способи відтворення каузативних конструкцій: заміна простим дієсловом, заміна дієприслівниковою конструкцією та збереження каузативного значення. Найчастотнішою є заміна каузативної конструкції простим дієсловом – 54 випадки (77,1%), тоді як заміна дієприслівниковою конструкцією становить 11 випадків (15,8%), а збереження каузативності – 5 випадків (7,1%). Це засвідчує, що німецька модель *lassen* + *Akkusativ* + *Infinitiv* переважно не має структурно повного відповідника в українській мові. Аналіз соматонімічного компонента виявив протилежну тенденцію: у 62 випадках (88,5%) соматонім зберігається, у 6 випадках (8,6%) опускається, а у 2 випадках (2,9%) замінюється іншим соматонімом. Найпродуктивнішим соматизмом є *Hand/Hände* 'рука/руки', представлений у 22 конструкціях (31,4%). Отже, переклад досліджуваних конструкцій характеризується асиметрією: каузативна структура здебільшого зазнає лексико-синтаксичної трансформації, тоді як соматонімічний компонент переважно зберігається. Отримані результати засвідчують тісний взаємозв'язок каузативності та соматичної семантики й окреслюють основні закономірності їхнього міжмовного відтворення.

Ключові слова: каузативність, каузативна конструкція, соматонім, перекладацькі трансформації, німецько-український переклад.

Olena ROSOKHA,*orcid.org/0009-0005-2915-7188**Assistant Lecturer at the Department of Romance and Germanic Philology and World Literature
Vasyl' Stus Donetsk National University
(Vinnytsia, Ukraine) o.rosokha@donnu.edu.ua.***Vladyslava SOKOLOVA,***orcid.org/0000-0002-5221-1534**Assistant Lecturer at the Department of Romance and Germanic Philology and World Literature
Vasyl' Stus Donetsk National University
(Vinnytsia, Ukraine) v.sokolova@donnu.edu.ua*

SPECIFICITY OF TRANSLATION OF GERMAN CAUSATIVES WITH A SOMATONYMIC COMPONENT IN UKRAINIAN

The article examines the specifics of rendering German causative constructions with a somatonymic component into Ukrainian. The relevance of the study is determined by structural and semantic differences in the means of expressing

causativity in German and Ukrainian and by the need to establish the specific features of conveying somatic semantics in translation. The aim of the article is to identify and systematize the main ways of rendering German causative constructions with a somatonymic component into Ukrainian and to determine the specific translation transformations used to convey their causative semantics and somatic component. The research material comprises 70 German causative constructions with a somatonymic component and their Ukrainian equivalents, selected through purposive sampling from German-language texts and their Ukrainian translations. The analysis was conducted according to two parameters: transformation of the causative construction and transformation of the somatonymic component. Three main ways of rendering causative constructions were identified: replacement with a simple verb, replacement with a participial adverbial construction, and preservation of causative meaning. The most frequent strategy is replacement of the causative construction with a simple verb, recorded in 54 cases (77.1%), whereas replacement with a participial adverbial construction accounts for 11 cases (15.8%), and preservation of causativity for 5 cases (7.1%). This demonstrates that the German model lassen + Akkusativ + Infinitiv generally has no structurally complete equivalent in Ukrainian. The analysis of the somatonymic component revealed the opposite tendency: in 62 cases (88.5%), the somatonym is preserved; in 6 cases (8.6%), it is omitted; and in 2 cases (2.9%), it is replaced by another somatonym. The most productive somatonym is Hand/Hände 'hand/hands', represented in 22 constructions (31.4%). Thus, the translation of the constructions under study is characterized by asymmetry: the causative structure predominantly undergoes lexical and syntactic transformation, whereas the somatonymic component is generally preserved. The findings demonstrate a close interrelationship between causativity and somatic semantics and outline the main patterns of their cross-linguistic rendering.

Key words: causativity, causative construction, somatonym, translation transformations, German-Ukrainian translation.

Постановка проблеми. У сучасному перекладознавстві особливого значення набуває проблема адекватного відтворення мовних конструкцій, у яких граматичне значення каузації поєднується з лексичною семантикою соматонімів. Каузативні конструкції німецької мови, зокрема конструкції з дієсловом *lassen* не завжди мають прямі відповідники в українській мові. Додаткову складність під час їхнього перекладу становить соматонімічний компонент.

Проблема перекладу таких конструкцій полягає у необхідності одночасного відтворення їхньої каузативної семантики та соматонімічного компонента. У процесі перекладу структура німецької каузативної конструкції може зазнавати трансформацій: вона може передаватися простим дієсловом, іншою синтаксичною конструкцією або конструкцією зі збереженням каузативного значення. Водночас соматонімічний компонент може зберігатися, замінюватися іншим соматонімом або опускаватися. Це зумовлює необхідність комплексного дослідження способів відтворення таких конструкцій українською мовою.

Актуальність дослідження визначається недостатньою систематизованістю способів перекладу німецьких каузативних конструкцій із соматонімічним компонентом українською мовою. Особливого інтересу набуває питання про те, наскільки перекладачеві вдається зберегти соматонімічний компонент та його образно-семантичне навантаження при відтворенні каузативної ситуації засобами української мови.

Аналіз останніх досліджень і публікацій. Проблематика каузативності посідає важливе місце в сучасних германістичних та перекладознавчих дослідженнях. Б. Компрі трактує каузатив як

засіб репрезентації причинно-наслідкових зв'язків між ситуаціями та подіями (Comrie, 1981: 89), тоді як М. Шибатані трактує каузативність як складну подієву структуру, що охоплює каузувальну та каузовану події (Shibatani, 1976: 33). Р. Діксон та Л. Талмі розглядають каузативність відповідно з формально-семантичного та когнітивно-семантичного поглядів, акцентуючи увагу на характеристиках каузативної ситуації та взаємодії її учасників (Dixon, 2000: 115), (Talmy, 2000: 45).

Згідно з дослідженнями О. О. Залужної базову каузативну ситуацію можна представити у вигляді такої формули тлумачення: «Х дією v_1 каузує Y виконувати дію / бути у стані v_2 ». Семантичні ролі актантів розподіляються таким чином: Х – предмет антецедента (*вчинок*), Y – предмет консеквента (*його (він)*). За прийнятою термінологією Х – це *агенс*, за іншим визначенням *каузатор*; Y – *пацієнс*, або за іншою термінологією *каузам* (Залужна, 2014: 14). Наприклад:

(1) нім. *Die Lehrerin dirigierte, ließ die Hände sinken und sah uns mißtrauisch entgegen* 'Вчителька, що диригувала, опустила руки й насторожено подивилася на нас'.

Дослідниця також здійснила зіставний аналіз семантики об'єкта каузативної ситуації в пермисивних і прохібітивних конструкціях на матеріалі дієслів *to let / to prohibit* *дозволяти / забороняти* та *lassen / verbieten* із використанням корпусних даних (Залужна, 2017: 33).

Особливий інтерес для цього дослідження становить праця А.-К. Гертіг-Брессан, присвячена каузативним конструкціям німецької мови з результативними предикативами та можливостям їхнього перекладу італійською мовою. Дослідниця звертає увагу на труднощі, які виникають під час перекладу

таких конструкцій через відмінності в засобах вираження каузативного та результативного значень. Унаслідок чого може змінюватися як формальна організація конструкції, так і спосіб вираження каузативного значення (Gärtig-Bressan, 2019: 75–77).

Функціональні характеристики соматичної фразеології німецької мови досліджують О. Весоловський та О. Павлишинець у статті «Функціонування фразеологізмів з соматичним компонентом у німецькій мові». Автори аналізують уживання фразеологічних одиниць із компонентами на позначення частин тіла у німецькомовному дискурсі, звертаючи увагу на їхню функціональну роль, емоційне забарвлення та маніпулятивний потенціал (Весоловський, Павлишинець, 2023: 6).

Важливе місце в дослідженнях німецької мови посідає функціонування та граматична семантика дієслова *lassen*. Зокрема, у дисертаційному дослідженні Я. Бер «Konstruktionen mit lassen – Gebrauch und grammatische Bedeutung im heutigen Deutsch» комплексно розглянуто конструкції з *lassen* у сучасній німецькій мові, їхнє функціонування та граматичне значення (Behr, 2021: 125–153). Праця є важливою для нашого дослідження, оскільки дає змогу розмежувати різні конструкційні моделі й значення дієслова *lassen*.

У сучасній зарубіжній лінгвістиці вагоме місце посідають корпусні дослідження каузативності. Зокрема, Ж. Жільвен на основі матеріалу англійського мовного корпусу здійснює комплексний аналіз каузативних конструкцій із дієсловами *have / haben* та *make / machen, let / lassen* розкриваючи відмінності між ними на синтаксичному, семантичному й стилістичному рівнях (Gilquin, 2023: 54). Проведене дослідження засвідчує ефективність інтеграції корпусного та когнітивного підходів у вивченні способів вираження каузативних відношень (Gilquin, 2023: 106).

Теоретичні засади поняття каузативності. Каузативність як універсальна мовна категорія привертає значну увагу представників як зарубіжної, так і української лінгвістики. Каузація як мовна репрезентація причинно-наслідкових відношень – це окремий випадок відношень обставини, які вказують на сукупність певних умов, за якими здійснюються, стаються будь-які явища, події, факти, процеси, пов'язані з чимось, що сприяють на що-небудь, супроводжують когонебудь або викликають появу чогось (Залужна, 2014: 12), наприклад:

(2) нім. *Franz läßt den Kopf sinken* ‘Франц хитає головою’.

Згідно з тлумаченням М. Шибатані, каузативна ситуація передбачає часову послідовність каузу-

вальної та каузованої подій і їхню взаємозалежність: каузована подія реалізується лише за умови здійснення каузувальної (Shibatani, 1976: 33). Якщо каузувальна подія не має місця, подія, яка каузується, також не має місця (Залужна, 2014: 13).

В українській лінгвістиці каузативність розглядається як міжрівнева категорія, що охоплює взаємодію різних рівнів мовної системи (Селіванова, 2008: 33), а її репрезентація досліджується також у типологічному (Кочерган, 2006: 21) та функціонально-комунікативному аспектах (Бацевич, 2004: 15).

На думку І. М. Кучмана в українському мовознавстві каузативність як мовна категорія не знайшла однозначного витлумачення, складові семантики цієї категорії описані частково. Традиційна граматики української мови розглядає окремо репрезентанти таких категорій, як причина і наслідок. Досі окремі виражальні засоби категорій причина і наслідок були об'єктом різних досліджень в українській лінгвістиці, але каузативність як цілісна категорія не була об'єктом спеціального дослідження (Кучман, 2012: 45).

Водночас каузативність як комплексна мовна категорія в українському мовознавстві досі характеризується термінологічною неоднорідністю та недостатньою систематизованістю підходів до її опису (Кучман, 2012: 46).

Соматичні відношення. Важливим для цього дослідження є також поняття соматоніма. Соматоніми – мовні одиниці, що позначають частини тіла людини або тварини. Соматична лексика становить продуктивну лексико-семантичну групу та бере участь у формуванні переносних значень, метафоричних моделей і фразеологічних одиниць.

Для дослідження німецьких каузативів значущим виявляється встановлення співвідношення категорії каузативності із соматичною лексикою. Соматичне відношення, що розглядається як різновид партитивного, визначається як відношення між істотою та частинами її тіла. Це одна з універсальних лексико-семантичних груп будь-якої мови. О. О. Залужна підкреслює, що частини тіла людини безперечно належать до так званої групи «первинних інструментів», оскільки їхній тісний зв'язок із суб'єктом дії є очевидним. Об'єктом дослідження в роботах за темою насамперед виступають іменники на позначення частин тіла людини (Залужна, 2014: 14) та фразеологічні одиниці з компонентами-соматизмами.

На сьогодні у лінгвістиці існує низка класифікацій соматизмів, які ґрунтуються на різних принципах: О. В. Материнська стратифікує частини тіла за їхньою локалізацією (Материнська,

2005); тоді як А. Вежбицька розглядає соматизми в контексті концептуалізації тіла та пов'язує їхнє значення з анатомічним, перцептивним, функціональним і культурним досвідом. Найбільша кількість дослідників виділяють класифікацію за частинами тіла, наприклад *der Kopf* 'голова', *die Hand* 'рука', *der Hals* 'шия' (Міріам ван Стаден, Н. Дж. Енфілд).

Метою статті є виявлення та систематизація основних способів відтворення українською мовою німецьких каузативних конструкцій із соматонімічним компонентом, а також визначення специфіки перекладацьких трансформацій, що застосовуються для збереження їхньої каузативної семантики та соматонімічного складника.

Матеріалом дослідження стали 70 німецькомовних каузативних конструкцій із соматонімічним компонентом та їхні українські відповідники, відібрані методом цілеспрямованої вибірки з німецькомовних текстів та їхніх українських перекладів. Було визначено, які елементи були пропущені або збережені, можливо, з використанням зовсім інших лінгвістичних засобів. Такий підхід узгоджується з методикою аналізу перекладу каузативних конструкцій, запропонованою А.-К. Гертіг-Брессан (Gärtig-Bressan, 2019: 76–77). Аналіз здійснювався за двома взаємопов'язаними параметрами: трансформацією каузативної конструкції та трансформацією соматонімічного компонента. Такий підхід дає змогу встановити не лише загальні способи міжмовного відтворення каузативності, а й особливості передачі соматичної семантики.

Виклад основного матеріалу. Передусім варто розрізняти типи каузативних конструкцій. Порівняємо речення

(3) нім. *Der Lehrer ließ den Schüler gehen* та *Franz ließ den Kopf sinken*.

У першому випадку каузована дія виконується окремим учасником ситуації – *den Schüler* 'учень', який здатний самостійно здійснити дію. У другому реченні соматонім *den Kopf* 'голова' не є самостійним свідомим учасником ситуації. І саме другий тип конструкцій становить центральний об'єкт нашого дослідження.

У досліджуваному матеріалі переважають конструкції з каузативним дієсловом *lassen*, у яких соматонім позначає частину тіла, що зазнає певної зміни положення, руху або фізичного стану. Їх можна представити за формулою "X каузативно дією впливає на Y", де X – суб'єкт каузації, Y – частина тіла або орган. У даному випадку семантика каузативних конструкцій має дуже широку варіативність, тому що у більшості випадків суб'єкт

каузації реалізує каузативну дію, використовуючи різні частини тіла. При цьому, вони не завжди є інструментом, тому що каузативна дія спрямована на них. Наприклад:

(4) нім. *Er ließ die Hände fallen* 'Він опустил руки'.

Найбільш частотним суб'єктом каузативної ситуації є рука / руки (22 каузативні конструкції, що складає 31,4% від загальної кількості емпіричного матеріалу (70 одиниць)). Також слід зауважити, що у більшості випадків людина використовує руки для виконання каузативної дії, незалежно від того, чи виконують руки роль інструмента. Наприклад:

(5) нім. *Er hieß ihn seine Hände waschen* 'Він наказав йому вмити руки'.

Найменш продуктивними є частини тіла – коліна і пальці (*Knie, Finger*), це зумовлено тим, що ці частини тіла виконують каузативну дію переважно у якості вербальної функції.

Перекладацькі трансформації. Німецькі каузативи можуть становити перекладацьку проблему через відсутність структурно повних відповідників у мові перекладу (Gärtig-Bressan, 2019: 75).

Серед способів відтворення каузативних конструкцій виокремлено:

1. Заміна каузативної конструкції простим дієсловом (54 од., 77,1%), напр.: *Er ließ die Hände fallen* 'Він опустил руки';

2. Заміна каузативної конструкції дієприслівниковою конструкцією (11 од., 15,8%), напр.: *Ben setzte sich oben auf die Mauer, ließ die Beine baumeln und blickte nach Süden*. 'Бен всівся на вершечку стіни, метляючи ногами, і став дивитися на південь';

3. Збереження каузативності (5 од., 7,1%), напр.: *Das Geräusch von Schritten im Schnee ließ ihn die Augen öffnen* 'Скрип кроків по снігу змусив його розплющити очі'.

Найчастотнішою є заміна конструкції *lassen + Akkusativ + Infinitiv* одним українським дієсловом, напр.:

(6) нім. *Sie läßt die Beine herunterhängen* 'Спустила ноги'. Каузативність як окремий граматичний компонент у перекладі не виражена.

У випадках заміни каузативної конструкції дієприслівниковою конструкцією змінюється не лише лексичний спосіб вираження дії, а й синтаксична організація висловлення.

Збереження каузативності є найменш поширеним способом перекладу. Воно спостерігається насамперед у конструкціях, де каузована дія виконується окремим учасником ситуації, напр.:

(7) нім. *Das Geräusch von Schritten im Schnee ließ ihn die Augen öffnen* 'Скрип кроків по снігу змусив його розплющити очі'.

У цьому випадку *lassen* має український відповідник «змусити», а структура каузативної ситуації зберігається. Така трансформація можлива передусім за наявності каузованого учасника, здатного самостійно виконати дію.

Окремо було проаналізовано способи відтворення соматонімічних компонентів. У результаті виокремлено три основні типи:

1. Збереження соматонімічного компонента (62 од., 88,5%), напр.: *Lämmchen lässt die Schultern sinken* 'Лемхен безпорадно опускає плечі';

2. Опущення соматонімічного компонента (6 од., 8,6%), напр.: *ließ den Kopf wieder aufs Polster fallen* 'падав знов на подушку';

3. Заміна соматоніма іншим соматонімом (2 од., 2,9%), напр.: *Tilli blickte auf die Erde und ließ die Füße schleifen*. 'Тіллі йшла, опустивши голову'.

Отже, переважною тенденцією є збереження соматонімічного компонента. При цьому збереження соматоніма не обов'язково передбачає збереження його граматичної форми, напр.:

(8) нім. *ließ die Hand vom überaus gepflegten Rasen streicheln* 'погладжуючи рукою зелений, як рута, доглянутий моріжок'.

У цьому випадку соматонім *Hand* 'рукою' зберігається на лексичному рівні, водночас морфологічно адаптуючись до синтаксичної структури українського речення.

Особливий інтерес становлять випадки заміни соматоніма іншим соматонімом. Наприклад, у реченні 'Tilli blickte auf die Erde und ließ die Füße schleifen' соматонім 'Füße' *ноги* у перекладі замінено соматонімом «голова», що є лексико-семантичною заміною. Отже, трансформується не тільки окремий лексичний компонент, а весь образ, за допомогою якого характеризується поведінка персонажа.

Висновки. Аналіз 70 каузативних конструкцій засвідчив нерівномірну представленість соматизмів, серед яких найпродуктивнішим є рука / руки – 22 одиниці (31,4%). Це пов'язано з антропоцентричним характером каузативної ситуації та функціональною роллю рук у реалізації фізичної дії. Найменш продуктивними є коліна і пальці (*Knie, Finger*), уживання яких обмежене специфікою відповідних каузативних ситуацій. Таким чином, аналіз показує, що розподіл соматизмів у каузативних конструкціях є нерівномірним і значною мірою визначається функціонально-семантичними властивостями частин тіла та їхньою роллю в реалізації каузативного впливу. Отримані результати підтверджують антропоцентричний характер каузативних конструкцій і засвідчують тісний взаємозв'язок між каузативністю, тілесністю та концептуалізацією людської діяльності.

Домінантною перекладацькою стратегією є заміна каузативної конструкції простим дієсловом – 54 одиниці (77,1%). Заміна каузативної конструкції дієприслівниковою конструкцією представлена 11 випадками (15,8%), тоді як збереження каузативного значення зафіксовано лише у 5 випадках (7,1%). Отже, німецька модель *lassen* + *Akkusativ* + *Infinitiv* у більшості досліджених випадків не має структурно повного відповідника в українській мові та передається за допомогою інших лексико-синтаксичних засобів.

Натомість соматонімічний компонент демонструє високу семантичну стабільність: у 62 випадках (88,5%) він зберігається, у 6 (8,6%) опускається, а у 2 (2,9%) замінюється іншим соматонімом. Отже, на відміну від каузативної конструкції, соматонімічний компонент характеризується високим ступенем семантичної стабільності під час перекладу.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ

1. Бацевич Ф. С. Основи комунікативної лінгвістики. Київ: Академія, 2004. 342 с.
2. Весоловський О., Павлишинець О. Функціонування фразеологізмів з соматичним компонентом у німецькій мові. *Наукові праці Міжрегіональної Академії управління персоналом. Філологія*. 2023. № 4 (9). С. 5–9. URL: <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2023.4.1> (дата звернення: 03.08.2026).
3. Залужна О. О. Семантика об'єкта каузативної ситуації в пермісивних та прохібітивних конструкціях в англійській та українській мовах (на матеріалі дієслів *to let / to prohibit* та *дозволяти / забороняти*). *Типологія мовних значень у діахронічному та зіставному аспектах*. 2017. № 33–34. С. 59–67. URL: <https://doi.org/10.31558/2075-2970.2017.33-34.6> (дата звернення: 03.08.2026).
4. Залужна О. О. Привативні дієслова в англійській та українській мовах : дис. на здобуття ст. канд. філол. наук : 10.02.17. Донецьк, 2014. 283 с.
5. Кочерган М. П. Основи зіставного мовознавства : Підручник. Київ : Акад., 2006. 424 с.
6. Кучман І. М. Особливості перекладу англійських каузативних конструкцій. *Науковий вісник Ужгородського університету. Філологія. Соціальні комунікації*. 2012. Вип. 27. С. 43–46.
7. Материнська О. В. Семантика найменувань частин тіла в англійській, німецькій, українській та російській мовах : дис... канд. філол. наук : 10.02.17. Донецьк, 2005. 205 с.
8. Селіванова О. О. Сучасна лінгвістика: напрями та проблеми : Підручник. Полтава : Довкілля-К, 2008. 711 с.

9. Behr J. Konstruktionen mit lassen – Gebrauch und grammatische Bedeutung im heutigen Deutsch / Janina Behr. 2021. URL: <http://d-nb.info/1235138496/34> (date of access: 02.08.2026).
10. Comrie B. Language Universals and Linguistic Typology: Syntax and Morphology. Oxford : Blackwell, 1981. 272 p.
11. Gärtig-Bressan A.-K. Sich in den Schlaf plärren und jdn wachrütteln: Kausative Konstruktionen mit Resultats-Prädikativen im Deutschen und die Möglichkeit ihrer Übersetzung ins Italienische. Studi Germanici. Quaderni dell'AIG. 2019. № 2. S. 75–97.
12. Dixon R. M. W. A typology of causatives: form, syntax and meaning. *Changing Valency*. 2000. P. 30–83. URL: <https://doi.org/10.1017/cbo9780511627750.003> (date of access: 04.08.2026).
13. Gilquin G. Causative constructions in process: How do they come into existence in learner writing?. *Yearbook of the German Cognitive Linguistics Association*. 2023. Vol. 11, no. 1. P. 105–120. URL: <https://doi.org/10.1515/gcla-2023-0006> (date of access: 04.08.2026).
14. Shibatani M. Syntax and Semantics: The Grammar of Causative Constructions. (Syntax and semantics). Academic Pr, 1976. 517 p.
15. Szatmári, Petra Zur Syntax und Semantik des Verbs “Lassen”. Neuphilologische Mitteilungen, 2007, 108(4), S. 591–628.

REFERENCES

1. Batsevych F. S. (2004) Osnovy komunikativnoi linhvistyky [Fundamentals of Communicative Linguistics]. Kyiv: Akademiia, 342. [in Ukrainian].
2. Vesolovskiy O., Pavlyshynets O. (2023) Funktsionuvannia frazeolohizmiv z somatychnym komponentom u nimetskii movi [Functioning of Phraseological Units with a Somatic Component in the German Language]. Naukovi pratsi Mizhrehionalnoi Akademii upravlinnia personalom. Filolohiia, 4 (9). 5–9. <https://doi.org/10.32689/maup.philol.2023.4.1> [in Ukrainian].
3. Zaluzhna O. O. (2017) Semantyka obiekta kauzatyvnoi sytuatsii v permisivnykh ta prokhibityvnykh konstrukttsiakh v anhliiskii ta ukrainskii movakh (na materialy diiesliv to let / to prohibit ta dozvoliati / zaboroniati) [Semantics of the object of a causative situation in permissive and prohibitive constructions in English and Ukrainian (based on the verbs to let / to prohibit and dozvoliati / zaboroniati)]. Typolohiia movnykh znachen u diakhronichnomu ta zistavnomu aspektakh, 33–34. 59–67. <https://doi.org/10.31558/2075-2970.2017.33-34.6> [in Ukrainian].
4. Zaluzhna O. O. (2014) Pryvatyvi diieslova v anhliiskii ta ukrainskii movakh. [Privative verbs in English and Ukrainian] Dys. na zdobuttia st. kand. filol. nauk: 10.02.17. Donetsk, 283. [in Ukrainian].
5. Kocherhan M. P. (2006) Osnovy zistavnoho movoznavstva : Pidruchnyk. [Fundamentals of contrastive linguistics : Textbook] Kyiv: Akad., 424. [in Ukrainian].
6. Kuchman I. M. (2012) Osoblyvosti perekladu anhliiskykh kauzatyvnykh konstrukttsii. [Specific features of translating English causative constructions] Naukovyi visnyk Uzhhorodskoho universytetu. Filolohiia. Sotsialni komunikatsii, 27. 43–46. [in Ukrainian].
7. Materynska O. V. (2005) Semantyka naimenuvan chastyin tila v anhliiskii, nimetskii, ukrainskii ta rosiiskii movakh. [Semantics of body-part names in English, German, Ukrainian and Russian] Dys... kand. filol. nauk: 10.02.17. Donetsk, 205. [in Ukrainian].
8. Selivanova O. O. (2008) Suchasna linhvistyka: napriamy ta problemy : Pidruchnyk. [Modern linguistics: directions and problems : Textbook] Poltava: Dovkillia-K, 711. [in Ukrainian].
9. Behr J. (2021) Konstruktionen mit lassen – Gebrauch und grammatische Bedeutung im heutigen Deutsch [Constructions with lassen – usage and grammatical meaning in contemporary German]. <http://d-nb.info/1235138496/34> [in German].
10. Comrie B. (1981) Language Universals and Linguistic Typology: Syntax and Morphology. Oxford: Blackwell, 272 p.
11. Dixon R. M. W. (2000) A typology of causatives: form, syntax and meaning. *Changing Valency*. P. 30–83. <https://doi.org/10.1017/cbo9780511627750.003>.
12. Gärtig-Bressan A.-K. (2019) Sich in den Schlaf plärren und jdn wachrütteln: Kausative Konstruktionen mit Resultats-Prädikativen im Deutschen und die Möglichkeit ihrer Übersetzung ins Italienische [Causative constructions with resultative predicates in German and the possibility of their translation into Italian]. Studi Germanici. Quaderni dell'AIG, 2. 75–97 [in German].
13. Gilquin G. (2023) Causative constructions in process: How do they come into existence in learner writing?. *Yearbook of the German Cognitive Linguistics Association*. Vol. 11, no. 1. P. 105–120. <https://doi.org/10.1515/gcla-2023-0006>.
14. Shibatani M. (1976) Syntax and Semantics: The Grammar of Causative Constructions. (Syntax and semantics). Academic Pr, 517 p.
15. Szatmári P. (2007) Zur Syntax und Semantik des Verbs „Lassen“ [On the syntax and semantics of the verb “Lassen”]. Neuphilologische Mitteilungen, 108 (4). 591–628 [in German].

Дата першого надходження статті до видання: 24.08.2026

Дата прийняття статті до друку після рецензування: 25.09.2026

Дата публікації (оприлюднення) статті: 16.10.2026

Стаття поширюється на умовах
ліцензії відкритого доступу (CC BY 4.0)

